

Samenvatting

Gemeenten worden per 1 januari 2022¹ verantwoordelijk voor de totale inburgering van statushouders, ook wel Veranderopgave Inburgering genoemd. Ambities beschreven in de contourennota zijn op Maastricht-Heuvelland niveau door de portefeuillehouders afgestemd. Rijk en gemeenten hebben bestuurlijke afspraken gemaakt over de versterking van het taalniveau van statushouders die nog onder de huidige Wet inburgering inburgeren. In de meicirculaire zijn voor de jaren 2019 en 2020 voorbereidingsbedragen aan de gemeente toegekend.

Het college heeft d.d. 10-12-2019 besloten:

- de voorbereiding van de uitvoering voortvarend ter hand te nemen en de bedragen voor 2019 en 2020 hieraan te besteden.
- de resterende gelden te besteden aan een verhoging van het taalniveau van de lopende of afgesloten trajecten inburgering die tot 1 januari 2021 nog door het rijk worden uitgevoerd. Deze middelen zijn in de afgelopen periode slechts ten dele besteed, echter onmisbaar om hier uitvoering aan te geven.

Maastricht heeft voor de Veranderopgave Inburgering in de mei circulair 2020 een aanvullende incidentele bijdrage ontvangen in het kader van zowel de invoeringskosten alsmede een structurele bijdrage in de uitvoeringskosten.

Beslispunt

1. Het college gaat akkoord met de ambities die opgenomen zijn in de contourennota. De contourennota is opgenomen in de bijlage.
2. De resterende gelden (€ 221.047) uit de mei circulaire 2019 toevoegen aan de reserve overloop voor besteding in 2021 (van dit deel staat reeds €142.858,00 in de overloop 2019-2020), dit ten behoeve van:
 - a. De uitvoering (automatisering, verwerving trajecten inburgering, beleid, uitvoering) van inburgering en
 - b. De verhoging van het taalniveau van de lopende of afgesloten trajecten inburgering tot 1 januari 2022 die nog door het rijk worden uitgevoerd.
3. De incidentele bijdragen uit de mei circulaire 2020 (€ 242.009) toevoegen aan de reserve overloop voor de invoeringskosten van de nieuwe Wet Inburgering.

¹ Op 11 november 2020 heeft Minister Koolmees van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de tweede kamer medegedeeld de nieuwe Wet Inburgering met een half jaar door te schuiven van 1 juli 2021 naar 1 januari 2022. De nieuwe Wet Inburgering zal op 1 december 2020 worden behandeld in de eerste kamer waarbij wordt uitgegaan van 1 januari 2022 als ingangsdatum. De verwachting is dat de Wet Inburgering in de Eerste Kamer als hamerstuk zal worden behandeld.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 17 december 2020:

Conform.

Collegevoorstel

1. Aanleiding

De afgelopen jaren lag de regierol en verantwoordelijkheid voor inburgering bij de inburgeraars zelf. Gemeenten worden weer verantwoordelijk voor de totale inburgering van statushouders, ook wel Veranderopgave Inburgering genoemd. Aangenomen kan worden dat per 1 januari 2022 van kracht gaat. De wet faciliteert maatwerk en beoogt een integrale positionering van inburgering in het brede Sociaal Domein, waarbij daar waar mogelijk de regionale samenwerking zoveel mogelijk moet worden opgezocht.

Doel is dat de snelste weg wordt ingezet voor inburgeraars om mee te doen in de maatschappij, de Nederlandse taal te leren en een baan te vinden. De inburgering krijgt hiermee ook een duidelijk maatschappelijk doel, namelijk dat alle inburgering plichtige in staat worden gesteld om zo snel mogelijk te participeren, liefst via betaald werk. Beoogd wordt een betere koppeling van de WI met de Participatiewet. Het stelsel zet daarbij in op een doorlopende lijn vanuit de opvang vanaf dag één waarbij snelheid en maatwerk kernpunten zijn.

Tijdens het PHO Maastricht-Heuvelland van 25 maart jl. hebben de bestuurders van de betreffende gemeenten aan de hand van de bestuurlijke ambities van de verschillende gemeenten uitgesproken dat er een nadrukkelijke wens is om in de uitvoering van de Veranderopgave Inburgering (invoering nieuwe Wet Inburgering per 1 juli 2021) te werken vanuit een gezamenlijke koers en aanpak richting de toekomst.

De Maastricht-Heuvellandgemeenten willen de inburgeringsopdracht invullen door aan te sluiten bij de leefwereld van de inburgeraars en de systeemwereld niet leidend laten zijn. We zien deze opgave als een kans om o.a. de omslag te maken van het denken vanuit wetgeving, beschikbare middelen en oordelen naar het voeren van een open gesprek waarbij we aansluiten bij de mogelijkheden, het netwerk en de behoefte van de inburgeraar.

Deze gezamenlijke koers en aanpak richting de toekomst is uitgewerkt in de voorliggende Contourennota waarin een schets wordt gemaakt van de doelgroepen en de klantreis. Er wordt ingegaan op wat er nu eigenlijk verandert, de uitgangspunten van de nieuwe Wet en de beleids- en

² Op 11 november 2020 heeft Minister Koolmees van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de tweede kamer medegedeeld de nieuwe Wet Inburgering met een half jaar door te schuiven van 1 juli 2021 naar 1 januari 2022. De nieuwe Wet Inburgering zal op 1 december 2020 worden behandeld in de eerste kamer waarbij wordt uitgegaan van 1 januari 2022 als ingangsdatum. De verwachting is dat de Wet Inburgering in de Eerste Kamer als hamerstuk zal worden behandeld.

uitvoeringskeuzes die voorliggen. In de bijlagen zijn een begrippen-/afkortingenlijst en de opdracht, kansen en uitdagingen opgenomen.

Daarnaast hebben Rijk en gemeenten in aanloop naar het nieuwe inburgeringstelsel bestuurlijke afspraken gemaakt over de versterking van het taalniveau van statushouders die nog onder de huidige Wet inburgering inburgeren. Hiervoor heeft de minister in de meicirculaire voor de jaren 2019 en 2020 voorbereidingsbedragen aan de gemeente toegekend.

Het college heeft in haar eerdere nota d.d. 10-12-2019 besloten de voorbereiding van de uitvoering voortvarend ter hand te nemen en de bedragen voor 2019 en 2020 hieraan te besteden. Daarnaast heeft het college in deze nota ook besloten de resterende gelden te besteden aan een verhoging van het taalniveau van de lopende of afgesloten trajecten inburgering die tot 1 januari 2021 nog door het rijk worden uitgevoerd. Deze middelen zijn in de afgelopen periode slechts ten dele besteedt, echter zijn deze wel nodig om uitvoering te geven aan de gemaakte afspraken tussen Rijk en gemeenten in het kader van de versterking van het taalniveau van statushouders die nog onder de huidige Wet inburgering inburgeren.

Zoals ook uit de voorliggende nota blijkt heeft onze gemeente voor de implementatie van de nieuwe Wet Inburgering in de mei circulair 2020 een aanvullende incidentele bijdrage ontvangen in het kader van zowel de invoeringskosten (2020) alsmede een structurele bijdrage in de uitvoeringskosten (2021 en verder). Zowel de incidentele als structurele bijdragen zijn noodzakelijk om uitvoering te geven aan onze nieuwe wettelijke taak waarvan de invoering uitgesteld is tot 1 januari 2022.

De ambities van de contourennota is door de portefeuillehouders Maastricht-Heuvelland op 25-03-2020 vastgesteld. Het college wordt verzocht tevens akkoord te gaan met de ambities en voorwaarden die opgenomen zijn in de contourennota.

2. Context

- Ambitiedocument Portefeuillehouders Maastricht-Heuvelland (25-03-2020)
- Nieuwe Wet inburgering en de daaronder vallende lagere regelgeving
- Collegevoorstel Mandatering gemeente Sittard-Geleen inzake de aanbesteding Taalcomponent Leerroutes Wet Inburgering 2021. (26-05-2020)
- Brief aan Tweede Kamer van Minister Koolmees van Sociale zaken en werkgelegenheid (11-11-2020)

Omdat de huidige Wet inburgering ingewikkeld is, niet effectief en een te groot beroep doet op de zelfredzaamheid van de inburgeraars, heeft het Rijk besloten om het inburgeringsstelsel anders vorm te gaan geven. Doordat de regierol voor de inburgering weer bij de gemeente komt te liggen, krijgen we de mogelijkheid om steviger in te zetten op een goede inburgering van nieuwkomers in onze stad. Daarbij wordt er gestreefd naar een breed maatschappelijk inburgeringstraject, waarin de inburgeraar wordt gestimuleerd om écht deel uit te gaan maken van de gemeenschap.

Het ging in 2018 om een instroom van ongeveer 150 statushouders. Deze aantallen kunnen op jaarbasis sterk wisselen. De inburgeraars zitten gemiddeld drie jaar in een traject.

Inmiddels heeft minister Koolmees van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) een brief gestuurd aan de Tweede Kamer om de Kamer te informeren over de voorbereiding op de nieuwe inburgeringswet.

De minister heeft aangegeven dat:

- De invoering van de wet uitgesteld is tot 1 januari 2022;
- mei-circulaire 2019: Incidenteel een bedrag van 20 miljoen euro per jaar beschikbaar wordt gesteld voor de jaren 2019 en 2020 (Maastricht per jaar dus 2x € 142.858,00) om in aanloop naar het nieuwe inburgeringstelsel het taalniveau van statushouders die nog onder de huidige Wet inburgering inburgeren te versterken.
- Mei-circulaire 2020: incidenteel een bedrag beschikbaar gesteld wordt voor in de invoeringskosten 2020 (Maastricht €242.009,00) als een structurele bijdrage in de uitvoeringskosten (vanaf 1 juli 2021 en verder). Voor Maastricht is bekend dat de structurele bijdrage voor 2021 €183.513 (vanaf 1 juli 2021) bedraagt, voor 2022 is dit € 407.863,00 en voor 2023 €448.699,00.

3. Gewenste situatie

De Maastricht-Heuvellandgemeenten willen de inburgeringsopdracht invullen aansluitend bij de leefwereld van de inburgeraars en de systeemwereld niet leidend laten zijn. We zien deze opgave als een kans om o.a. de omslag te maken van het denken vanuit wetgeving, beschikbare middelen en oordelen naar het voeren van een open gesprek waarbij we aansluiten bij de leefwereld ofwel de mogelijkheden, het netwerk en de behoefte van de inburgeraar. We hebben de sterkten, zwakten, kansen en uitdagingen van de voorgestane werkwijze gezien (zie ook: SWOT in bijlage 2). Bij de voorbereiding en uitwerking van het invoeren van de inburgering sluiten we bij de leefwereld van de inburgeraars aan. We zoeken al werkend en lerend naar manieren om met de sterkten, de uitdagingen en zwakten te pareren en vooral de kansen te benutten. Dit is een voortdurend (leer)proces.

We gaan samen met huidige inburgeraars, c.q. ervaringsdeskundigen, en de bij de inburgering betrokken partijen gaandeweg werken aan deze nieuwe klantgerichte integrale dienstverlening.

De uitgangspunten/ambities die we hierbij willen hanteren zijn:

1. Tijdige start
2. Snelheid traject
3. Maatwerk
4. Dualiteit
5. Kwaliteit inburgeringsaanbod
6. Gebruikmaking ervaringsdeskundigen

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

Niet van toepassing. Inhoud van het aan te bieden programma inburgering wordt bepaald door het Rijk. Dit is beperkt tot het hoogstnoodzakelijke voor inburgering in Nederland. Duurzaamheid en energietransitie maken daar in deze fase geen expliciet onderdeel van uit.

5. Effect op de openbare ruimte

N.v.t.

6. Personeel en organisatie

De voorbereiding op de nieuwe taak vergt, zoals reeds eerder is gemengd, voorbereidingscapaciteit op een aantal terreinen:

- Voorbereiding uitvoering nieuwe wetgeving: 1 fte schaal 10.
- Voorbereiding verwerving trajecten
- Voorbereiding beleidstraject: 0,5 fte schaal 10.

Deze uitbreiding is structureel, omdat deze capaciteit na de voorbereiding noodzakelijk is voor de uitvoering van de nieuwe wet. Aangezien het Rijk inziet dat zij deze taak niet kan uitvoeren, en dit zo snel als mogelijk wil overdragen aan de gemeenten, is het risico dat deze decentralisatie niet doorgaat te verwaarlozen.

7. Informatiemanagement en automatisering (incl. Smart City)

Voor de uitvoering van de nieuwe Inburgeringswet dient ondersteunende software te worden aangeschaft. Het is op dit moment onduidelijk welke kosten hieraan verbonden zijn.

8. Financiën

Het Rijk stelt bij de meicirculaire 2019 incidenteel een bedrag van € 20 miljoen per jaar beschikbaar voor de jaren 2019 en 2020 via een decentralisatie uitkering naar van inwonersaantal. En in de meicirculaire 2020 is nogmaals een incidenteel bedrag beschikbaar gesteld van in totaal (afgerond) € 16,865 miljoen. Voor Maastricht betekend dit het volgende:

Beschikbare budgetten Wet inburgering vanuit het Rijk		Bijdragen	
	Mei circulaire 2019: uitvoeringskosten voor de versterking van het taalniveau van statushouders die nog onder de huidige Wet inburgering inburgeren (€142.858,- voor 2019 en €142.858,- voor 2020)	€ 285.716,00	
	Mei circulaire 2020: incidentele bijdrage in de invoerings-kosten Wet Inburgering (2020)	€ 242.009,00	
	Totale bijdrage circulaire	€ 527.725,00	

Collegevoorstel

Op grond van de realisatie 2020 is het volgende uitgeven in 2020.

Kosten raming collegevoorstel dd 10-12-2019		Prognose	Fte
		uitgaven 2020	
	Kosten personeel beleid: 0,5 fte schaal 10 <i>In 2020 is per 1 aug, later dan gepland, een vervangende medewerker aangetrokken. Deze is ter vervanging van de inzet beleidsmedewerkers die invulling geeft aan de rol van projectleider</i>	€ 13.602,68	0,5
	Kosten personeel uitvoering: 0,5 fte schaal 10 <i>In 2020 is later dan gepland een vervangende medewerker aangetrokken ter vervanging van de inzet medewerker SZMH die deelneemt aan de voorbereiding invoering Wet Inburgering</i>	€ 41.066,00	0,5
	Inhuur overall projectleider voor de regio <i>De kosten voor Maastricht rekening houdend met verdeling over de deelnemende gemeenten..</i>	€ 10.000,00	
	Totaal prognose uitgaven 2020	€ 64.668,68	

Voor 2021 staan ons namelijk de volgende taken nog te doen:

1. het taalniveau van statushouders die nog onder de huidige Wet inburgering vallen versterken;
2. Invoering van de nieuwe Wet Inburgering realiseren

We verwachten de resterende middelen (€ 463.056) in 2021 dan ook als volgt te besteden:

Kosten raming collegevoorstel dd 26-11-2020		Geplande uitgaven 2021	Fte
Kosten verwerving trajecten <i>ingeschat op basis van kosten begeleiding aanbesteding door SSC en verdeling over deelnemende gemeenten</i>	€ 10.000,00		
Kosten automatisering <i>Inschatting kosten aanvulling pakket SZMH met module inburgering</i>	€ 20.000,00		
Verhoging taalniveau ingeburgerde op wachtlijst bij educatie <i>totale aantal ingeburgerde (60) die nu op de wachtlijst staan bij educatie</i>	€ 70.000,00		
Verhoging taalniveau bij de doelgroep die onder de huidige inburgeringsplicht vallen of die dat al hebben afgesloten (90 personen)	€ 98.651,00		
Kosten raming collegevoorstel dd 10-12-2019		Geplande besteding	Fte
Kosten personeel beleid: 0,5 fte schaal 10 <i>In 2021 inzet vervangende medewerker ter vervanging van de inzet beleidsmedewerkers die invulling geeft aan de rol van projectleider</i>	€ 41.066,00		0,5
Kosten personeel uitvoering: 1 fte schaal 10 <i>In 2021 inzet vervangende medewerker aangetrokken ter vervanging van de inzet medewerker SZMH die deelneemt aan invoering van de Wet Inburgering Dit is inclusief de werkzaamheden voor de uitvoering voor de participatie verklaringstrajecten</i>	€ 82.132,00		1
Stelpost invoeringskosten Wet Inburgering <i>De kosten zijn nog niet in detail weer te geven gezien de status van het project. Dit wordt in 2021 verder uitgewerkt in de regio-werkgroepen..</i>	€ 14.1207,32		
Verwachte uitgaven 2021	€ 463.056,32		

Collegevoorstel

Op basis van het bovenstaande wordt voorgesteld de resterende middelen (ten bedrage van € 463.056) te reserveren in de reserve overloop ten behoeve van de uitgaven 2021.

Voor Maastricht is bekend dat de structurele bijdrage voor 2021 €183.513 (vanaf 1 juli 2021) bedraagt, voor 2022 is dit € 407.863,00 en voor 2023 €448.699,00.

Deze structurele middelen zijn voor de uitvoering van de wet. Gezien de wet na het vaststellen van de mei circulaire 2019 is uitgesteld wordt in dit voorstel geen rekening gehouden met deze gelden om deze te reserveren voor eventuele terugbetaling aan het rijk.

3 Vragen vanuit de toetsgroep:

1. Gaat het om een structurele of incidentele onderuitputting?

Incidentele onderuitputting

2. Was met die onderuitputting rekening gehouden bij de bestuursrapportage (kan gemeld worden in collegevoorstel, berap is bij college bekend) en financiële rapportage per 1/11 (niet bekend bij college, dus mij in separate mail melden)? Met andere woorden, als we niet storten, valt dan wat vrij of was daar al rekening mee gehouden?

Ten tijde van de Berap was deze onderuitputting nog niet bekend echter is in de Finrap opgenomen dat er een collegevoorstel voor deze onderuitputting zou komen.

3. Als het een in 2021 terugkerend budget betreft, gaan we er dan ook van uit dat we zowel dit budget als het restant uit 2020 daadwerkelijk kunnen uitgeven?

Ja, zie ook de hierboven aangegeven onderbouwing alsmede de contourennota. De wet zal per 1 jan 2022 in werking treden dus het is onontkoombaar de incidentele kosten voor de implementatie daadwerkelijk in 2021 te moeten besteden.

9. Aanbestedingen

Op 25 maart 2020 is door de portefeuillehouders Maastricht-Heuvelland aangegeven dat voor wat betreft de uitvoering van de leertrajecten inburgering de samenwerking wordt opgezocht op Zuid-Limburgse schaal. D.d. 26 maart 2020 heeft het college ingestemd met de start van een Europese aanbestedingsprocedure inzake de taalcomponent van de leerroutes voor de nieuwe Wet inburgering. Hierbij is de gemeente Sittard-Geleen aangemerkt als penvoerder, mede namens de gemeenten die besluiten om via een mandaatverlening deel te nemen aan de aanbesteding. Dit houdt in dat Gemeente Sittard-Geleen bevoegd is namens alle gemeente uitvoering te geven aan de aanbesteding vanaf het opstellen van het programma van eisen tot en met de definitieve gunning.

Buiten Maastricht hebben de andere colleges in Zuid-Limburg ook met de genoemde twee punten, inzake de aanbesteding, ingestemd.

De aanbesteding is d.d. 2 november 2020 gepubliceerd via negometrix op www.tenderNed.nl.

10. Participatie tot heden

De projectleider Veranderopgave Inburgering Maastricht Heuvelland zal de IASD (Integrale Adviesraad Sociaal Domein Maastricht) meenemen in het proces en de daarbij behorende gemeentelijke ambities.

11. Voorstel

1. Het college gaat akkoord met de ambities die opgenomen zijn in de contourennota. De contourennota is opgenomen in de bijlage.
2. De resterende gelden (€ 221.047) uit de mei circulaire 2019 toevoegen aan de reserve overloop voor besteding in 2021 (van dit deel staat reeds €142.858,00 in de overloop 2019-2020), dit ten behoeve van, dit ten behoeve van:
 - a. De uitvoering (automatisering, verwerving trajecten inburgering, beleid, uitvoering) van inburgering en
 - b. De verhoging van het taalniveau van de lopende of afgesloten trajecten inburgering tot 1 januari 2022 die nog door het rijk worden uitgevoerd.
3. De incidentele bijdragen uit de mei circulaire 2020 (€ 242.009) toevoegen aan de reserve overloop voor de invoeringskosten van de nieuwe Wet Inburgering.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

Op dit moment wordt deelgenomen aan een aantal overlegvormen in regio Zuid-Limburg en de sub-regio Maastricht Heuvelland ter afstemming op de voorbereiding van de in-/uitvoering.

Bij de nota over de in-/uitvoering van de Wet Inburgering zullen evaluatiemomenten worden vastgelegd.

Deze nota is bedoeld om te kunnen beschikken over de in de meicirculaire (2019 en 2020) genoemde incidentele bijdrage die bestemd zijn ter voorbereiding en invoering van de Wet Inburgering. De inhoudelijke discussie komt bij de verdere uitwerking met de regio voor de implementatie en uitvoering van de wet.